

Vyjádření Rekonstrukce státu k Návrhu zákona o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 v roce 2020 a o změně některých souvisejících zákonů

Rekonstrukce státu již od 23.4. doporučuje vládě nastavit jasný právní rámec pro dlouhodobý boj s epidemií onemocnění COVID-19 a k tomuto tématu navrhla i několik variant řešení. V návaznosti na naše stanovisko k ministerskému návrhu novely zákona o ochraně zdraví si dovoluujeme publikovat také naše vyjádření k aktuálnímu **Návrhu zákona o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění COVID-19 v roce 2020 a o změně některých souvisejících zákonů**.

Prvky navrhované úpravy, které hodnotíme pozitivně

- navrhovaný speciální zákon posiluje odpovědnost vlády za celostátní protiepidemická opatření ministerstva zdravotnictví - ministerstvo bude vyžadovat předchozí souhlas vlády a v případě nebezpečí z prodlení může ministerstvo nařídit mimořádná opatření i bez předchozího souhlasu vlády, avšak pokud vláda s mimořádným opatřením nevysloví do 48 hodin od jeho vyhlášení souhlas, opatření pozbývá platnosti uplynutím této lhůty (tato odpovědnost vlády se týká i vybraných celoplošných opatření ze zákona o ochraně veřejného zdraví)
- stanovení proporcionálnějšího rámce, v kterém se může ministerstvo při nařizování opatření pohybovat - možnost nařídit opatření jen „v nezbytně nutném rozsahu a na nezbytně nutnou dobu“ a povinnost odůvodnění se „zohledněním aktuální epidemiologické situace na základě hodnocení rizik“
- oproti nedávnému návrhu novely zákona o ochraně veřejného zdraví již není stanovena pravomoc ministerstva přímo zakázat výrobu, maloobchod, služby apod., lze tyto činnosti jen omezit a stanovit podmínky provozu
- ve srovnání s nedávným návrhem novely zákona o ochraně veřejného zdraví oceňujeme vložení výjimky ze zákazu shromáždění pro shromáždění dle shromažďovacího zákona
- jsou zakotveny i významné informační povinnosti pro ministerstvo zdravotnictví, což by mělo vést k posílení důvěry občanů v rozhodování vlády o opatřeních pro zmírnění dopadů epidemie
- navrhovaná úprava má účelové určení a omezenou účinnost (do konce roku 2020), aby bylo jasné, že je nutné do konce roku schválit komplexnější úpravu

Prvky navrhované úpravy, které považujeme za rizikové

- některá opatření umožňují významný zásah do základních lidských práv a svobod, ačkoliv je jejich nařízení možné bez parlamentní kontroly, zejména:

- zůstává možnost plošného omezení činnosti obchodní nebo výrobní provozovny nebo provozu obchodního centra, přičemž není jasné, co se myslí omezením
- chybí spodní limit pro stanovení maximálního počtu účastníků shromáždění
- navrhované pokuty považujeme za příliš vysoké - jsou obecně aplikovatelné i na drobná individuální pochybení, byť lze očekávat, že sankce budou uplatňovány proporcionálně; vysoké pokuty jsou zvláště rizikové v kombinaci s možností příkazního řízení na místě

Doporučení Rekonstrukce státu

Doporučujeme zavedení parlamentní kontroly v případě plošných zákazů shromáždění pod 100 osob a plošných omezení činnosti obchodní nebo výrobní provozovny nebo provozu obchodního centra.

Doporučujeme snížení maximálních výší pokut nebo stanovení kvalifikovaných skutkových podstat v případě pokut ve výši 3 000 000 Kč a 100 000 Kč.

Za Rekonstrukci státu: Josef Karlický, Lukáš Kraus, Věnek Bonuš, Jakub Černý (všichni z Frank Bold), 7.5.2020.